

Kokkonst 1700-tal - samling av trycksaker - 4

Vardagstryck

National Library
of Sweden

Uden
Kopieret
1771

Nytt
Brödbaknings-sätt
för
fattigt folks befrämjande.
Insinueradt å Högwederbörlig ort.

Stockholm,
Tryckt hos Johan Georg Lange 1771,
för Auctors räkning.

Högwälborne Herr Grefwe, President
och Öfwer-Ståthållare, samt Riddare och
Commendeur af Kongl. Maj:ts Swärds-Orden
samt
Högädle Magistraten.

Då öfwer-disposition och wårdsnaden af alla funder och smakeliga Deconomie- och Politie-Inrättningar öfwer et widsträckt Stockholm, Eder Excellence och den Högädle Magistraten, genom Höga Öfwerheten, är updragen, vågar jag en liten Hushållnings Deconomie-inrättning och idee, til öfwerwägande och granskning af dess förmodade nytta Eder Excellence och den Högädle Magistraten i djup ödmjukhet, men lika ren wålmening få föredraga.

Det lärer Eder Excellences och den Högädle Magistratens widsträckt kundskap aldrig kunna undfalla, at et widtbegripit Stockholm innom sin frets, förwarar en anseelig mängd af torstigt och medellöst folk, det med tyngd och swårighet nog sit bröd, men i synnerhet Säfvel-föda betala kan.

De flere sorter Brödbakning finare och gröfre här i Stockholm, äro icke allenast högnödige och nyttige, utan lika absolut oundgänglige. Icke desto mindre märker jag en sort bröd här i Stockholm fattas och til bruk innom Residencet ej antagit blifwit, som i synnerhet för Soldatens och torstigarens bästa i Tyskland, med förnuft och märkelig nytta är allmänt til bruk uptagit, hedradt och högtaktadt. Detta bröd kallar Tysken Salzkuchen, på Swenska Salt-kakor: små, runda och tunna kakor i storlek

storlek af våra så kallade tvåörs-kakor, men dock tunnare. Desse bakas och tilredas af det så kallade mellan-sitt med gäst. Desse små Salt-kakor, innan de i ugnen insättas, beströs ofwanuppå eller des öfra yta, endast med litet Rineburger Salt, som under bakningen, sig så i brödet inliswar, at kakan häraf får en ljuflig, saltaktig, behagelig och verkelig mättande smak; som icke långt ifrån är verkeligen så styrkande, som åte man Säsowel til annat osaltadt bröd. Innan saltet påströs, öfverstrykes kakan med litet watten eller swagdricka.

Når Tyfka Soldaten på wagt stadd eller icke, äger ingen förmögenhet något säsowel til nödig frukost betala; köper han för en Serling några sådane Saltkakor, hwarmed han icke allenast får en någorlunda styrkande frukost, utan verkeligen wedergwicker soulagerar, muntrar och hugswalar, utan säsowel sin hunger igenom denna lilla dock förnuftiga salt-tillsättning i brödet inbakad. På fastande maga, och då man haft application af något tungt och mättande arbete, göra desse Salt-kakor sin hufwudsakeligaste werkan, samt i Tyfkland äga verkeligen den aktning, at förmögnare och hederligare folk, utom Barn och Tjenstefolk, sig deraf i synnerhet til frukost betjena.

Som Guardes = Artillerie = Volontair = Soldater med Stadens egna Soldater, hwilka under bistraste och högst frätande köld, med mattad maga, förswagat penninge-förråd, sina wagter absolut prestera måste: med så mycket torstigt och medelöst folk, jemte fattige Fabriques-arbetare, utgöra en wäsendtelig mängd af Stockholms inwånare, behöfwa en så ömande Inrättning som är ledande til deras bästa, förknippad tillika med Lof. Bagare-Lambetets nödiga fördel, hälst förädlad Wara alltid bör winna sit billiga pris: Så har jag

jag räknat för en verkelig förmon Eder Excellences och den Högädle Magistratens wälbehag, ömhet och rättwisa, underdån-ödmjukeligen undertasta, om icke Eder Excellence och den Högädle Magistraten, för den härwid verkeligen befundna nytta, tåktes denna nya Brödbaks-inrättningen, den Rosl. Bagare-Societeten, så mycket mera communicera, och til uptagande befordra, som samma har gemensam förbindelse med Hm-betets och fleres östijaktiga nytta.

Eder Excellence och den Högädle Magistraten tåktes i et nådigt och behageligt lynne uptaga, om jag denna min Skrift igenom trycket låter allmänt kungöra; på det dess nytta och ändamål måtte sträcka sig både til de upmärksammas samt nödigste ställen innom Riket, som förnämligast där Guarnizoner och Arbetsmanskap äro sammandragne.

Med all uptänkelig djup wördnad beständigt förblifwer

Högwälborne Herr Grefwens, Presidentens och Sver-Ståthållarens, Rid-darens och Commendeurens samt den Högädle och Høgtuplyste Magistratens

underdån-ödmjuka Tjenare

J. H.